

Kiran Millwood Hargraveová

Knižka, kterou si zamilujete.
JACQUELINE WILSONOVÁ

LEILA A MODRÁ LIŠKA

Ilustroval Tom de Freston

LEILA
A
MODRÁ
LIŠKA

Kiran Millwood Hargraveová

LEILA A MODRÁ LIŠKA

*Ilustroval
Tom de Freston*

slovar

*S nejuprímnejším obdivem k našej designérke Alison Padleyovej.
„třetí autorce“ této knihy, která naše slova dostává na stránky - K & T*

Text © Kiran Millwood Hargrave, 2022

Illustrations © Tom de Freston, 2022

Translation © Anežka Mann, 2023

Czech edition © Nakladatelství Slovart, s. r. o., 2023

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této knihy nesmí být reprodukována
v knižní, elektronické ani jiné podobě, ukládána do databází či rozmnožována
bez předchozího písemného souhlasu vydavatele.

Leila a modrá liška

Z anglického originálu *Leila and the Blue Fox*, vydaného v roce 2022
nakladatelstvím Hodder & Stoughton Limited, přeložila Anežka Mann

Redigovala Iveta Poláčková

Korektury Jana Kunová

Odpovědná redaktorka Kateřina Eliášová

Sazba Alias Press, s. r. o., Bratislava

Tisk FINIDR, s. r. o., Český Těšín

Vydalo Nakladatelství Slovart, s. r. o., v roce 2023

Vydání první

ISBN 978-80-276-0682-5

10 9 8 7 6 5 4 3 2 1

www.slovart.cz

*Dětem, které musely opustit své domovy
a vytvořit si nové - doufáme, že se všechny cítíte
vítané a milované.*

*A našim synovcům a neterím, které tak zbožňujeme:
Tilly, Fredovi, Leovi, Emily, Pippě, Isle,
Tedovi, Albie a Lily.*

INSPIROVÁNO SKUTEČNÝM PŘÍBĚHEM
POLÁRNÍ LIŠKY ANNY, KTERÁ
PŘEŠLA CELÝ SVĚTADÍL.

„VŠICHNI jsme propojeni, navzdory hranicím...

Navzdory zdem, které stavíte.

Protože příběhy jsou superhrdinové, abyste věděli,

a dokážou procházet vašimi zdmi.

- *Elif Şafaková, spisovatelka*

Inuité jí říkají *tiriganiarjuk*, malá bílá, ačkoli je ve skutečnosti tmavá, šedomodrá jako ten nejsilnější led, jako skály, mezi kterými neúnavně pátrá po něčem k snědku. Vědci jí říkají Miso, protože je to líbezná a přitom výrazná jméno a oni si myslí, že má líbezný a výrazný obličej. My jí říkáme liška, takhle ji označujeme v českém jazyce, ale ona není jenom liška nebo *tiriganiarjuk* nebo Miso.

Tvoří ji packy hustě porostlé srstí, aby se mohly pohybovat po té nejchladnější zemi. Nastražené uši, které se pokoušejí zachytit pohyb tresky proplovající pod vrstvou ledu a sněhu. Rovnováha, když šplhá na ty nejstrmější útesy a pátrá po hnízdech s vejci a ptáčky. Štěkot a kňučení a zuby a břicho sevřené věčným hladem. Spousta potřeb, které nedokáže pojmenovat, ale přesto je následuje jako střelka směřující k vlastnímu severu. Tvoří ji všechno tohle a mnohem víc a ona je jenom sama sebou.

JEDNA

Dívej se jim do očí, ale nezírej, moc nemrkej, usmívej se, ale neceň přitom zuby, směj se jenom očima, ale nemhuř je přitom.

Leila si v duchu opakuje Moniny instrukce, které slyšela tolikrát, že jí v uších neustále duní rytmus těch slov a lehká panika v hlase, kterou její starší sestřenice nechtěla za žádnou cenu projevit. Ale obličej v zrcadle nedělá, co mu nařídila. Vypadá vyčerpaně a žena, která stojí u vedlejšího umyvadla, na ni nepokrytě civí a mydlí si ruce mnohem déle, než by bylo nutné.

Letištní mýdlo voní příliš sladce a v kombinaci s chemickým pachem toalet působí, že se Leile svírá žaludek. Měla sníst ten banán, který jí Mona vnutila na cestu. Na zádech má těžký batoh a skrz látku se jí do beder zarývá něco ostrého.

Poté, co prošla bezpečnostní kontrolou, do něj všechno jen tak halabala naházela, protože nechtěla, aby na ni její doprovod musel čekat, a taky jí vadilo, jak se na ni dívali ostatní cestující. Už tak jí bylo jasné, že vyčnívá. Žádné jiné dítě necestovalo samo. Žádná jiná holka neměla černé vlasy a snědou kůži. Nikoho jiného sestřenice nenabádala, jak se chovat při hraniční kontrole.

Leila vzdá snahu ovládnout svůj obličej a srovná si popruhy batohu.

Dívej se jim do očí. Nezírej.

Namydlená paní by se mohla řídit Moninou radou. Leila se otočí a začne na ni taky civět. Žena zrudne, bílé tváře se zbarví do růžova, a než se stačí ohradit, vyjde Leila z toalet a připadá si rázem o malinko vyšší.

Ten pocit jí nevydrží ani několik kroků. Leila vrazí přímo do svého doprovodu a tím nárazem uvolní do vzduchu oblak sladkého parfému.

„Jejdanánku,“ vypískne žena, která je opálená, štíhlá a blondátá a jmenuje se Fiona. Fiona má na sobě sukni tak těsnou, že při chůzi vráží koleny do sebe, a boty na podpatku, které na lesklých podlahách letištních chodeb hlasitě klapou, a zjevně si myslí, že mluvit s někým, komu je dvanáct, jako by mu bylo šest, je úplně normální. „Všechno v pořádku? Umyla sis ruce?“

Leila se rozhodne její otázku přejít mlčením. Fionin úsměv ochabne. „Tak dobrá.“ Poplácá Leilu po hlavě. „Připravená? Tudy.“

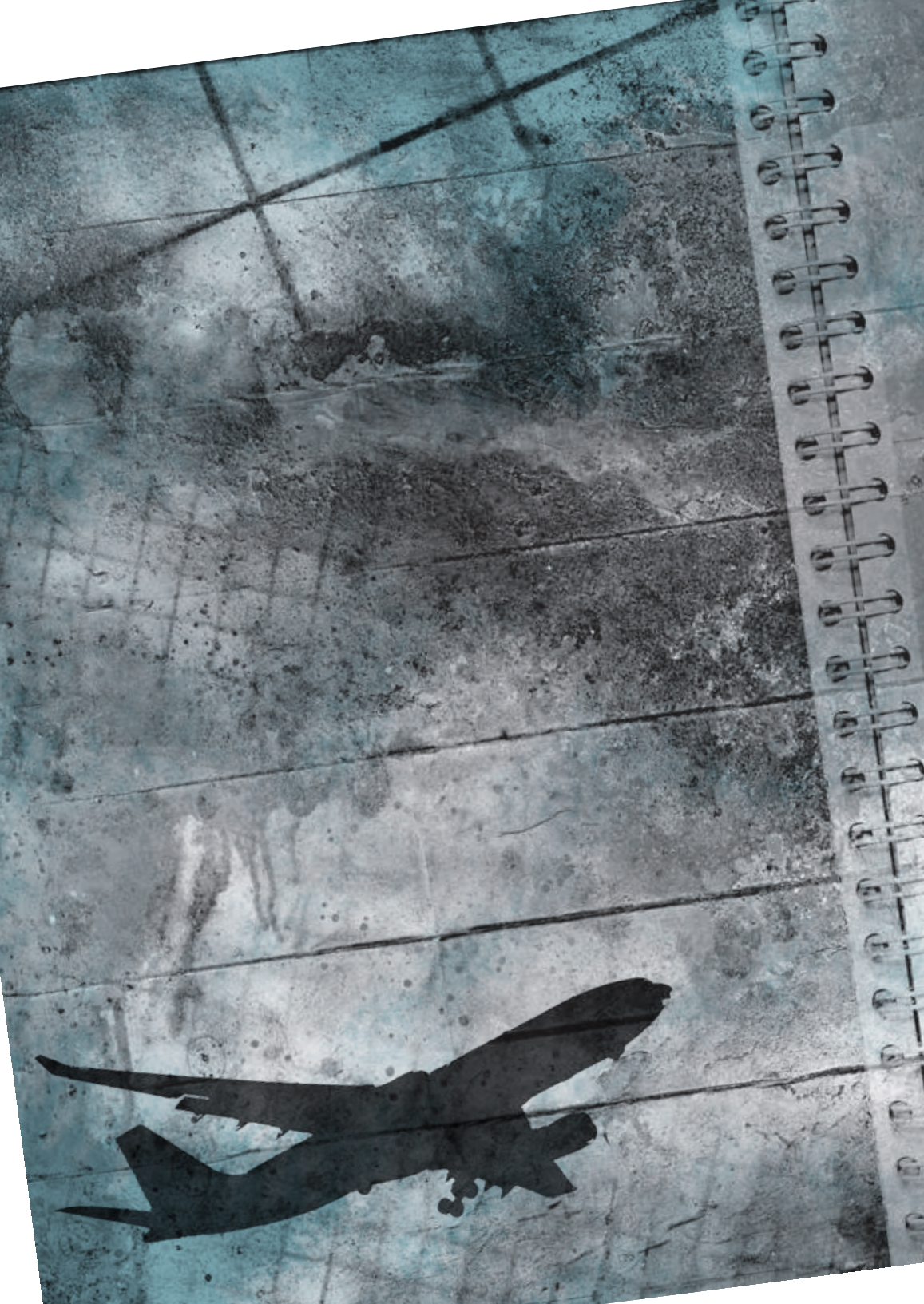
Leila se pokouší spolknout knedlík, který se jí udělal v krku při pohledu na cedule popsané nerozluštitelnou norštinou, pod kterou kurzivou stojí *Hraniční kontrola*. Fiona ji provede kolem krátkých front pod cedulemi *Domácí lety*, *Mezinárodní lety* a *Schengen* k úzké části přilepené těsně ke zdi. Pod cedulí s nápisem

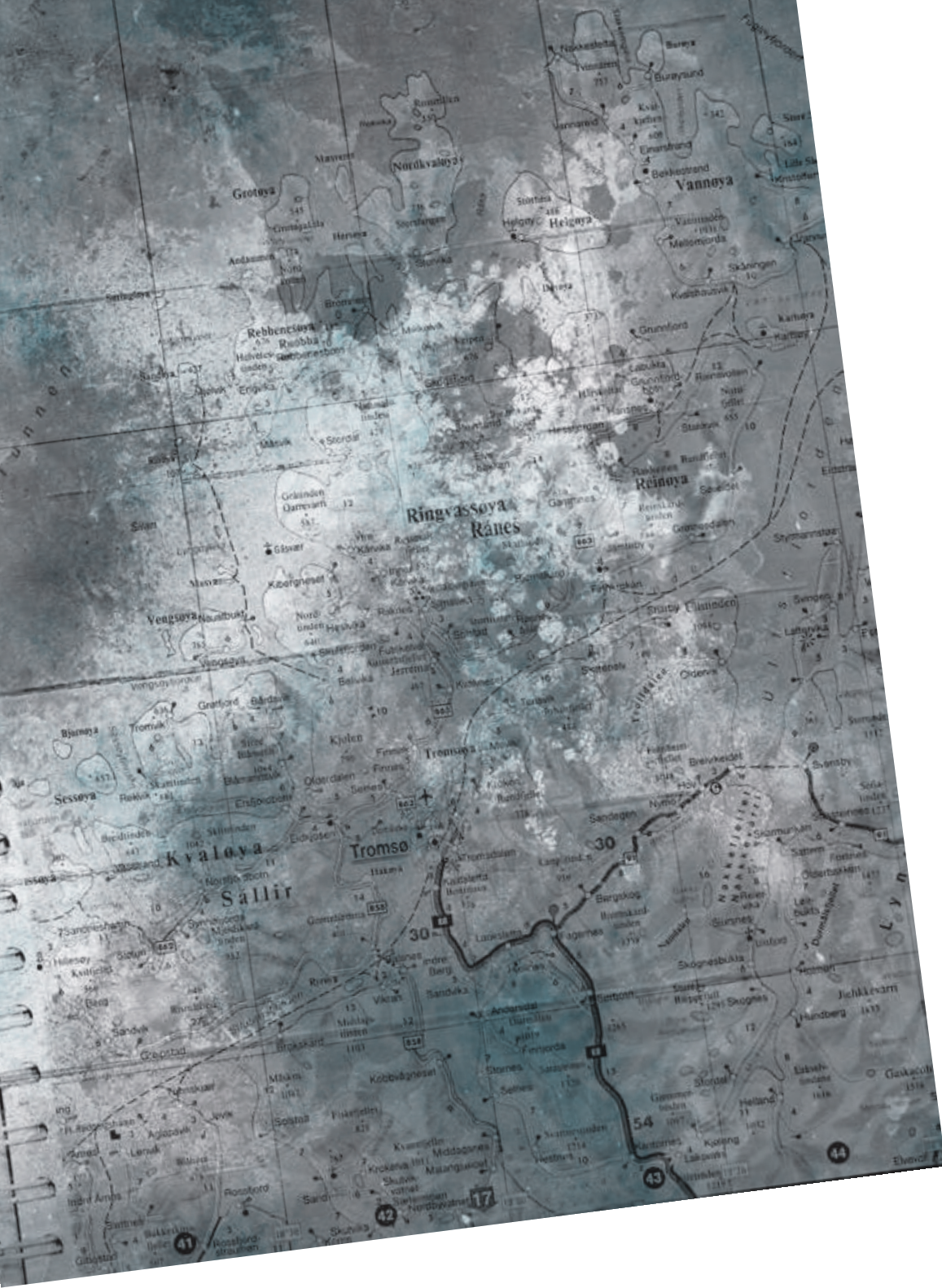
Ostatní

sedí muž s unaveným pohledem. Leilu tohle slovo ani v nejmenším nepřekvapí: takhle si připadá od okamžiku, kdy opustila tetin řadový domek v Croydonu.

Přistoupí k němu, k poslední překážce na téhle cestě, kterou plánovaly celé měsíce. Tenhle muž není zrovna působivý klíčník.

Dívej se jim do očí, ale nezírej. Moc nemrkej.

Přepážka je vyšší než Leila. Vidí akorát mužovo čelo v místě, kde přechází v prosedivělé vlasy. Předkloní se a napřáhne k ní ruku. Leila potlačí absurdní touhu mu s ní potřást.

„Cestovní pas,“ pobídne ji Fiona a usměje se na celníka tak, že přitom ukáže všechny bílé zuby. Leila v duchu zakleje, jako by před sebou viděla Monu, jak protáčí oči v sloup. *Měj připravený pas*, řekla jí. To proto šla přece Leila na toalety, aby se párkrát zhluboka nadechla, nacvičila si správný výraz a připravila si pas, aby ho měla ihned po ruce, až bude třeba. Ale rozhodila ji ta zírající paní a ona teď cítí, jak se jí potí dlaně, když ze zad shazuje batoh a noří se do něj.

Nedopatřením rozmáčkne banán, který během dlouhého pobytu v jejím batohu změkl na kaši. Cítí, jak ho rozmazává po vnitřku batohu, po knize, po telefonu, po Moniných sluchátkách, a začíná panikařit, pokouší se vybavit si, kdy měla pas naposledy v ruce. Nenechala ho snad na tom černém plastovém tácu, když jí přísně vyhlízející muž prohledával věci při bezpečnostní kontrole?

„Jejdanánku,“ zasměje se Fiona a vytasí se s malou modrou knížečkou. „Zapomněla jsem, žeš mi ho dala!“

Když ho podává úředníkovi za přepážkou, Leila přemáhá slzy. *Všechno je v pořádku*, utěšuje svoje divoce tlukoucí srdce. Skloní se, aby zavřela batoh, rychle si z tváře setře slzy a cítí, jak jí na kůži zůstala lepivá banánová kaše. Než ji stačí otřít, Fiona ji jemně odstrčí několik kroků dozadu, aby muž mohl porovnat její tvář s fotografií v pase.

Dívej se jim do očí, ale nezírej, moc nemrkej. Jenomže ona teď mrká jako o život, aby zahнала dotěrné slzy. Když se na ni celník podívá, zaryje nehty hluboko do dlaní. Cítí, jak se jí v krku dělá knedlík a znemožňuje jí volně dýchat. Příčí se jí to, tohle všechno. Příčilo se jí loučení s Monou a tetou na letišti, let, ten vyprahlý umělý vzduch a Fiona, příliš usměvavá a příliš tichá. Příčil se jí muž, který jí prohledával batoh, zírající žena, banán a celník, který na ni civěl, jako by...

Ale on teď shlíží na její pas. Naučeným pohybem se natáhne pro razítko, dolů a nahoru, následuje uspokojujivé cvaknutí, a teď jí pas vrací, nepodává ho Fioně, ale jí.

„Vítejte v Tromsø,“ pronese kolébavým, znuděným hlasem.

Vezme si od něj pas. Bylo to snadné, už je po všem. Po tom, z čeho měly s Monou největší strach. Po tom, o čem se jí zdávaly ošklivé sny plné bílých pokojů a stolů přišroubovaných k podlaze. Hotovo. Leila si z tváře rukávem setře banán. Hlava se jí úlevně zatočí, když následuje Fionu k pásu, na kterém už krouží zavazadla z jejího letu.

„Všechno v pořádku?“ zeptá se Fiona. Leila začíná mít pocit, že by to mohla být pravda.

Pomalů vydechne. Je vyčerpávající muset se v jednom kuse obháňovat proti pohledům, proti příležitostně utroušeným poznámkám. Dokonce i ve škole, kde bylo víc holek z Blízkeho východu, dokonce i další Syřanky. Díky tomu jí okamžiky jako tenhle, kdy se od ní odvrátil úředník na hraniční kontrole, přinášely

hlubokou úlevu. Pokud nemůže být neviditelná, přeje si alespoň nijak nevyčnívat.

Její zavazadlo, omlácený kufr, který si půjčila od tety, od své ammy, přijede převržený na bok. Leila potlačí úsměv při pohledu na to, jak Fiona ve své uzounké sukni zavravorá pod jeho vahou, když ho převrací na rozvrzaná kolečka.

„Budeš potřebovat bundu,“ řekne Fiona. „Norské léto je o něco méně teplé, než na co jsi zvyklá.“

Leila usoudí, že tím myslí ve srovnání s Anglií, což ji příliš neuklidňuje. Z předchozího domova si skoro nic nepamatuje a Mona o tom nikdy nechce mluvit. Amma občas vypráví o tržištích tetelících se v nesnesitelném vedru, stáncích naložených ovocem, jehož názvy zná jen v arabštině, o jejich bytě s klimatizací v každé místnosti a ručně tkaných koberecích, které tam musely nechat. O Basbousovi, kocourovi, kvůli němuž s mámou ještě čas od času pláčou, jehož nechaly v péči sousedky, která už nemá pravidelné dodávky elektřiny ani teplé vody. Všechny tyhle vzpomínky jí připomínají sny, v okamžiku, kdy o nich začne mluvit nahlas, blednou.

„Bunda!“ řekne Fiona. „Obleč si ji!“

Leila uvolní pásek obepínající kufr a rozepne přední díl. Mona ho zabalila s dokonalou pečlivostí, myslela na všechno, dokonce ji bundu stočila tak, že kapuce zůstala navrchu, takže ji Leila může rovnou vytáhnout a sledovat, jak se rozvíjí jako prapor. Navlékne se do tmavě fialové bundy a okamžitě si připadá méně nápadná. Podělila ji po Moně, pochopitelně, ale to znamená, že je skoro

jako nová, kromě díry v levé kapse, kterou Leila tu a tam znovu protrhne, když je obzvlášť nervózní.

Teď kapsu zkontroluje: Mona ji znovu pevně zašila. Určitě je ta poslední sedmnáctiletá holka na světě, co se učí šít. Leiliny prsty zavadí o celofán a ona se pro sebe usměje. Mona do kapsy ukryla celou hrst karamelových bonbonů Werther's Original, jejich zlaté obaly jí i na omak připomínají malý poklad. Jako by jí Mona stiskla ruku a do ucha pošeptala: *To dáš.*

„Tak pojď!“ vykvikne Fiona trochu moc nadšeně. „Už jsme skoro tam!“

Vypadá vyčerpaně a Leile je jasné, že by se jí ráda co nejdříve zbavila. Leila za sebou táhne kufr na skřípajících kolečkách a teprve, když dorazí k poslední sérii posuvných dveří, si dovolí pomyslet na hlavní příčinu svého sevřeného žaludku. Za těmhle dveřmi totiž stojí důvod, proč vyplnila dvanáctistránkovou žádost o vízum, proč si trénovala výraz v obličeji, proč se vydala na tuhle cestu, příčina všech těchto potíží. Za těmhle dveřmi je máma.

Leila se kousne do rtu a následuje Fionu přes prosklenou příletovou halu. Srdce jako by jí vylétlo z hrudi a teď jí divoce buší někde v uších. Je jí horko, potí se jí dlaně a až příliš pozdě jí hlavou probleskne myšlenka, jestli si neměla natrénovat výraz i pro tuhle část cesty. Očima přelétne neznámý dav. Všichni jsou bílí a vysocí.

Máma mezi nimi není.

Leila se zastaví, ale Fiona řekne „Tak jsme tu“ a doklope k bílé ženě v zelené péřové bundě, která drží ceduli, na níž je rukou napsáno

Leila Salehová. Není to nikdo, koho by Leila znala. Má pocit, jako by stála na vrcholu útesu, a její žaludek metá kotrmelce. Máma tu není. Tahle žena má zjevně za úkol ji vyzvednout. Zklamání v Leilině hrudi se rychle promění v palčivý hněv.

Šest let. Většina matek by nechtěla čekat ani o okamžik, ani o vteřinu déle. Ví to, protože zná ammu, protože viděla, jak rodiče všech jejích kamarádů houfně postávají u školních vrat a rozzáří se v okamžiku, kdy zahlédnou svoje děti. Stýská se jim už po šesti hodinách, natož po šesti letech. Ale máma poslala – koho? Docela cizí osobu.

Leila se napřímí. Proč by si s tím měla dělat hlavu, když mámě je to očividně fuk? Fiona na ni mává, aby přišla blíž. Vypadá trochu zoufale. Leila se vydá směrem k ní.

DVA

„Já jsem Liv,“ představí se žena přátelsky. Její hlas má jemný přízvuk a tvář má roztaženou v širokém úsměvu, který odhaluje křivé přední zuby. Leile se hlas zadrhl v krku, ale podaří se jí nasadit chabý, zdvořilý úsměv. „Moc ráda tě poznávám, Leilo. Jsem kamarádka tvojí maminky. Pracujeme spolu. Poslala mě, abych tě doprovodila domů.“

Leile se znovu sevře žaludek. Domů. Do mámina domova, kam ona nepatří.

„Jen ještě musíme počkat na – ach! Tady je!“

Liv začne nadšeně mávat kamsi za Leilino rameno, a když se Leila otočí, uvidí za sebou dívku s tlustým copem spleteným z hustých blondatých vlasů, jak se k nim blíží s velkou taškou přehozenou přes rameno.

Liv natáhne jednu paži a sevře to děvče v pevném objetí. „*Jenta mi!* Tys ale vyrostla! Jaký jsi měla let? Všechno v pořádku?“

„*Ja,*“ povzdychne si dívka, vykrouť se jí a věnuje Leile zachmuřený úsměv.

„Anglicky, *jenta mi,*“ napomene ji žertem Liv. „Přece vidíš, že máme společnost.“ Usměje se na Leilu, která by se nejradši do země propadla. „Leilo, tohle je Britt, moje dcera.“ Liv štípne svou dceru do tváře a pohlédne na ni s tak očividnou pýchou, že si Leila najednou připadá úplně prázdná. „Přijela ze školy v Bergenu. Můžete se spolu kamarádit, zatímco tu budeš.“

Leila koutkem oka pohlédne na Britt, které představa přátelství zjevně ani v nejmenším není proti mysli. Leila pocítí náhlou úlevu.

„Tvoje maminka si opravdu moc přála tady být,“ pokračuje Liv a vyrazí přitom k východu. Leila otevře pusku, aby se rozloučila s Fionou, ale ta už mezitím odklapala kdovíkam. „Museli jsme na poslední chvíli požádat o grant, a jelikož je vedoucí projektu, musela být u toho. Ale sejde se s námi na večeri.“

S námi? Takže nejenže máma poslala docela cizí osobu, aby ji vyzvedla na letišti, ale teď má s ní a její dcerou trávit celé hodiny. Leila zaskřípe zuby a následuje Liv prosklenými otočnými dveřmi. Jakmile do nich vstoupí, ucítí, jak se do ní zakousla zima, sklo pod jejími prsty je studené jako led. Fiona měla pravdu – zdejší podnebí je podivně ostré, hluboko v krku cítí chuť ledu.

„Parkuju tamhle,“ oznámí Liv, aniž by zpomalila. „Nepojedeme daleko. Ale zato pod mořem! Věděla jsi, že Tromsø je ostrov?“

Leila přikývne, ačkoli to nevěděla. Nežadala si Tromsø do internetového vyhledávače ani si nepřečetla průvodce, kterého jí máma poslala přes ammu, ani neudělala nic, čím by mohla zakřiknout to, že se konečně vydá poznat místo, kde žije její máma. Pro které opustila Anglii i Leilu.

Britt se odpojí od Liv a štouchne do Leily loktem. „Je jí všude plno, ale je v pohodě. A Tromsø není tak hrozné, obzvlášť v létě ne.“

Leilin první dojem není nijak závratný. Nebe jí připadá níž než obvykle, jako by na ně tlačila něčí dlaň, a slunce k nim jen chabě proniká skrze tlustou vrstvu mraků, takže všechno vypadá tmavé a jakoby pod vodou.

„Tak jsme tady,“ usměje se Liv, odemkne auto a s cvaknutím otevře kufr. Leila zděšeně vykulí oči při pohledu na řetězy – opravdové *řetězy* – uvnitř. Těžké, silné, jako něco ze středověku. Její myšlenky uhánějí mílovými kroky. Je tohle past? Chystají se ji unést?

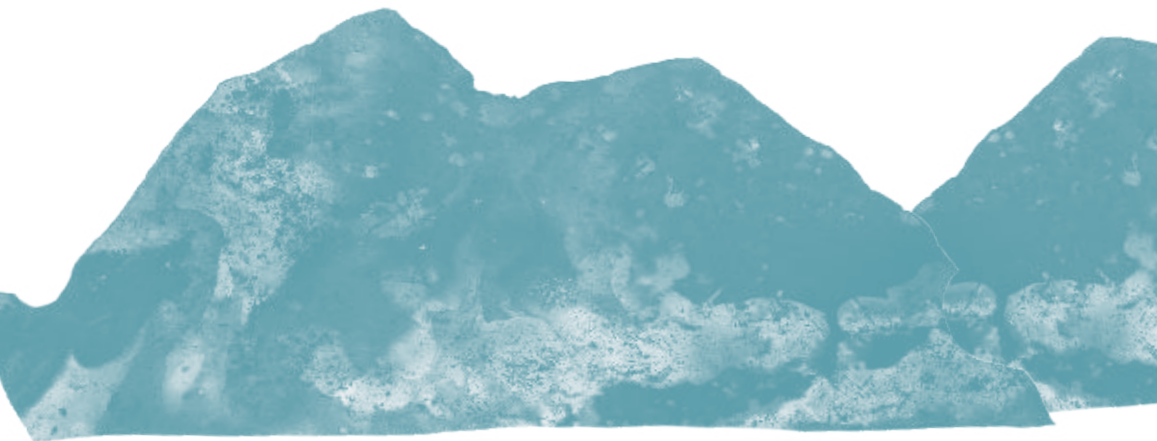
„Sněhové řetězy,“ řekne Britt, které neuniklo Leilino zděšení. „Na pneumatiky.“

Liv je s heknutím odsune na stranu a naloží Leilin kufr. „Vždycky je zapomenou vyndat, a když to konečně udělám, je pomalu na čas je zase nasadit!“

„Je začátek léta, mami,“ vzdychne Britt. „Když to uděláš teď, nebudeš je potřebovat ještě nejmíň několik měsíců.“

„Má *lillemor*,“ řekne Liv a láskyplně Britt pocuchá vlasy.

„Malá matka,“ vysvětlí Britt a odhodí svou tašku na řetězy. „To jsou celí Norové.“

„To jsi celá *ty*,“ opáčí Liv a posadí se za volant. „Nikdy jsem nepoznala tak dospělé dítě, jako jsi ty. Přísahám, že když se narodila, připomněla mi, že nám doma došlo mléko.“

„Nemusela bych ti to připomínat, kdybys na to myslela sama,“ řekne Britt a Leila cítí, že se nálada mezi nimi proměnila.

Leila váhá, stydí se otevřít dveře na straně spolujezdce, ale Britt to udělá za ni a sklopí sedadlo, aby se mohla nasoukat dozadu, takže Leile nezbývá než nejistě vklouznout na přední sedačku. V bočním zrcátku zahlédne Britt, jak upřeně hledí z okénka s pažemi založenými na hrudi.

„Pásy!“ napomene je Liv a v jejím hlase je patrný už jen zlomek někdejší rozjařenosti.

Jedou sotva několik minut, když se krajina kolem začne proměňovat a Leila zahlédne střípky slibovaného moře, které Tromsø obklopuje. A najednou, kde se vzala tu se vzala, stojí před nimi hora.

Leila má co dělat, aby jí údivem nespadla brada. Ještě nikdy v životě neviděla opravdovou horu. Ty, které nechaly za sebou, ty,

které obklopují Damašek, jsou pohřbené tak hluboko v její paměti, že už je nedokáže dostat na povrch. Nejbliž se něčemu podobně vysokému octla při výletu na Box Hill, kde jejich škola pořádala orientační běh. Ale tahle hora je ohromná, vedle silnice stoupá výš a ještě výš, jako by se nechumelilo, tak vysoko, že na její vrchol není možné dohlédnout. Je posetá domky a stromy, které jsou neobyčejné tím, že stojí na opravdové *hoře*.

Leila nedá najevo, že jí srdce divoce buší v hrudi, a překoná touhu otočit se na sedadle, když auto odbočí a začne klesat do ústí ohromného tunelu.

„Hurá pod hladinu. Radši zadržte dech!“ prohlásí Liv, nafoukne tváře a našpulí pusu jako ryba. Leila se chabě usměje. „Britt to dřív zbožňovala, nemám pravdu?“

„Dřív,“ řekne Britt. Když je zaplaví oranžové světlo tunelu, Leila znovu letmo pohlédne do zrcátka. Britt má pořád ještě paže založené na hrudi a vraští čelo. Leila pocítí vlnu soucitu k Liv, která zjevně dělá, co může, nejen pro svou vlastní dceru, ale i pro dceru svojí kamarádky.